
OBSAH

POZDNĚ STŘEDOVĚKÁ A RENESANČNÍ FILOSOFIE. 9

Pokus o obecnou charakteristiku pohybu evropského filosofického
myšlení 15. a 16. století 11

I. Proměny a odezvy starších filosofických tradic v pozdním středověku
a renesanci 17

I.A Pozdně scholastické filosofování v akademickém prostředí 15. století . . 17

I.A.1 Scotisté 17

I.A.2 Albertisté 18

I.A.3 Tomisté 19

I.A.4 Occamisté – pokračovatelé „*via moderna*“ 19

I.A.5 Augustiniáni – „*via Augustiniana moderna*“ 21

I.A.6 Ostatní 21

I.B Vznik a rozvoj tzv. druhé scholastiky v 16. století 22

I.B.1 Obecné předpoklady rozvoje. 22

I.B.2 Dominikánský tomismus. 23

I.B.3 Jezuité – druhá scholastika. 25

I.C Odezvy platonismu a novoplatonismu. 27

I.C.1 Mikuláš Kusánský 28

I.C.2 Italská centra platonismu. 30

I.C.3 Marsilius Ficinus. 32

I.C.4 Giovanni Pico della Mirandola. 34

I.D Odezvy aristotelismu 36

I.D.1 Pietro Pomponazzi 37

I.D.2 Giulio Cesare Vanini. 38

I.D.3 Simone Porzio 39

I.D.4 Andrea Cesalpino 40

II. Proměny renesančního filosofování 41

II.A Přírodně filosofické koncepce z počátků nového věku 42

II.A.1 Pier Angelo Manzolli 42

II.A.2 Bernardino Telesio 43

II.A.3 Francesco Patrizi 45

II.A.4 Giordano Bruno 47

II.A.5 Tommaso Domenico Campanella. 50

II.B. Přírodovědné koncepce v počátcích moderní vědy. 51

II.B.1 Leonardo da Vinci. 51

II.B.2 Mikuláš Koperník 52

II.B.3 Další představitelé nového typu vědění	54
II.B.4 Tvůrci základů moderní matematizující přírodovědy	57
II.B.4.a Johannes Kepler	57
II.B.4.b Galileo Galilei	58
II.C Konstituce moderní vědy v reflexích své doby	61
II.C.1 Laurentius Valla	61
II.C.2 Juan Luis Vives	62
II.C.3 Pierre de la Rameé (Petrus Ramus)	63
II.C.4 Francis Bacon	63
II.D Skepticismus a filosofie člověka	66
II.D.1 Michel de Montaigne	67
II.D.2 Pierre Charron	68
II.D.3 Francisco Sanchez	69
II.E Sociální a právní teorie	69
II.E.1 Niccolo Machiavelli	70
II.F Humanismus a utopie	72
II.F.1 Erasmus Rotterdamský	72
II.F.2 Thomas More	74
II.F.3 Tommaso Domenico Campanella	75
II.G Mysticismus	77
II.G.1 Johannes Reuchlin	77
II.G.2 Sebastian Franck	78
II.G.3 Valentin Weigel	78
II.G.4 Jacob Böhme	79
II.H Náboženská reformace	81
II.H.1 Martin Luther	81
II.H.2 Ulrich Zwingli	82
II.H.3 Jan Kalvín (Jean Chauvin)	83
II.H.4 Philipp Melanchthon	83
FILOSOFIE 17. A 18. STOLETÍ	85
Charakter filosofie 17. a 18. století	87
Filosofie 17. století	91
I. Anglie	91
I.A Edward Herbert z Cherbury	92
I.B Thomas Hobbes	94
I.C John Locke	97
I.D Joseph Glanvill	100
I.E Ostatní představitelé	102

II	Francie	104
II.A	René Descartes	104
II.B	Pierre Gassendi	109
II.C	Blaise Pascal	111
II.D	Nicolas Malebranche	113
II.E	Pierre Bayle	115
II.F	Další představitelé	118
III.	Nizozemí a Německo	120
III.A	Arnold Geulincx	121
III.B	Baruch Spinoza	123
III.C	Gottfried Wilhelm Leibniz	127
III.D	Teoretici státu a práva	131
III.D.1	Johannes Althusius	131
III.D.2	Theodor Graswinckel	131
III.E	Hugo Grotius	132
III.F	Samuel Pufendorf	133
III.G	Další představitelé německé a nizozemské filosofie 17. století	134
	Filosofie 18. století	137
I.	Anglie a Skotsko	137
I.A	Anthony Ashley Cooper lord of Shaftesbury	137
I.B	George Berkeley	139
I.C	Francis Hutcheson	142
I.D	Edmund Burke	143
I.E	Další představitelé britské filosofie 18. století	145
I.F	Filosofie skotského osvícenství	148
I.F.1	David Hume	148
I.F.2	Adam Smith	152
I.F.3	Thomas Reid	153
I.F.4	Další autoři skotského osvícenství	155
II.	Francie	156
II.A	Charles Louis Montesquieu	157
II.B	François Marie Arouet Voltaire	159
II.C	Jean Jacques Rousseau	160
II.D	Etienne Bonnot de Condillac	164
II.E	Denis Diderot	165
II.F	Jean le Rond d'Alembert	167
II.G	Julien Jean Offray de la Mettrie	168
II.H	Claude Adrien Helvétius	170
II.I	Paul Henri Thiri d'Holbach	171
II.J	Další představitelé francouzské filosofie 18. století	173

III. Německo	175
III.A Christian Wolff	176
III.B Friedrich Heinrich Jacobi	178
III.C Další představitelé německé filosofie 18. století	181
III.D Ve Švýcarsku působící myslitelé	185
IV. Jiné evropské země a USA	186
IV.A Giambattista Vico	186
IV.B Filosofie na území Severní Ameriky	188
IV.C Další významné postavy filosofie 18. století	189
NĚMECKÁ KLASICKÁ FILOSOFIE	191
Problém vymezení	193
I. Johann Gottfried von Herder	194
II. Immanuel Kant	195
III. Friedrich Schiller	206
IV. Johann Gottlieb Fichte	208
V. Friedrich Wilhelm Joseph Schelling	214
VI. Georg Wilhelm Friedrich Hegel	223
VII. (Mlado)hegelovci	234
VIII. Ludwig Feuerbach	240
IX. Karel Marx	243
DODATEK: FILOSOFIE V ČESKÝCH ZEMÍCH	249
I. Renesanční filosofie	249
I.A Jagellonské období renesanční filosofie	251
I.B Renesanční filosofie za Habsburků	253
II. Barokní filosofie	257
III. Filosofie století osvícenství	265
III.A Filosofie v českých zemích do r. 1773	265
III.B Filosofie v českých zemích mezi léty 1773–1800	269
IV. Filosofie první poloviny 19. století	273
IV.A Pražská univerzita	273
IV.B Doznívání osvícenství a národního obrození	274
IV.C Nové filosofické směry	275
Poznámky	283
Literatura	289
Jmenný rejstřík	296